

SOŠ a SOU Horky nad Jizerou

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Horky nad Jizerou 35

Obor: 65-42-M/02 Cestovní ruch
65-41-L/01 Gastronomie

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0985

Předmět: Občanská nauka

Ročník: 2.

Téma: Člověk a právo

**Vypracoval: JUDr. Čančík
František**

Materiál: VY_32_INOVACE_42

Datum: 6.1.2013

**Anotace: rodinné právo (úprava dle
nového občanského
zákoníku)**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ČLOVĚK A PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

KLÍČOVÉ POJMY

rodinné právo, manželství (vznik a zánik), okolnosti vylučující uzavření manželství, společné jmění, vztahy v rodině, náhradní rodinná péče, sociálně-právní ochrana dětí, vyživovací povinnosti.

DOS EST MAGNA PARENTUM VIRTUS.
(VELKÝM VĚNEM JE CTNOST RODIČŮ.)

PRAMENY RP:

- občanský zákoník (z.č. 89/2012 Sb.),
- zákon o sociálně-právní ochraně dětí.

POJEM, ZÁSADY A PRAMENY RODINNÉHO PRÁVA

RODINNÉ PRÁVO tvoří právní normy, které:

- 1. upravují:**
  - manželství,
  - vztahy mezi rodiči a dětmi,
  - vztahy mezi dalšími příbuznými,
  - vztahy při náhradní rodin. péči,
  - vztahy při sociálně-právní ochraně dětí.
- 2. ochraňují:** manželství, mateřství, rodinu a zájmy dětí.

**ZÁSADA SOLIDARITY je právním základem
rodinného života.**

MANŽELSTVÍ

MANŽELSTVÍ je trvalé společenství muže a ženy založené zákonným způsobem (po dosažení 18 let věku).

FORMY uzavírání manželství:

- ❖ občanský sňatek (sňatečný obřad),
- ❖ církevní sňatek (sňatečný obřad).

PROHLÁŠENÍ SNOUBENCŮ

**Před uzavřením manželství snoubenci
prohlašují, že:**

- **svobodně vstupují do manželství,**
- **neexistuje překážka vylučující uzavření**

manželství (viz dále),

- **znají navzájem svůj zdravotní stav,**
- **se dohodli o příjmení,**
- **zvážili uspořádání svých majetkových poměrů,**
- **zvážili své bydlení a hmotné zajištění.**

OKOLNOSTI VYLUČUJÍCÍ UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ

PLATNÉ MANŽELSTVÍ NEMŮŽE BÝT UZAVŘENO:

- ✓ **s nezletilým (nesvéprávným) mladším 18 let;**
- ✓ **s osobou s omezenou svéprávností;**
- ✓ **s ženatým mužem či vdanou ženou (bigamie);**
- ✓ **s partnerem téhož pohlaví (registrované partnerství);**
- ✓ **mezi poručníkem a poručencem, osvojitelem a osvojencem za trvání tohoto stavu.**

ZÁNİK MANŽELSTVÍ

MANŽELSTVÍ ZANIKÁ:

- smrtí manžela,
- soudním rozhodnutím o prohlášení za mrtvého,
- soudním rozhodnutím o rozvodu manželství.

POZN.:

Soud manželství nerozvede, dokud nerozhodne o péči o dítě po rozvodu manželství!

MANŽELSKÉ MAJETKOVÉ PRÁVO

- **manželé mají stejná práva a povinnosti;**
- **v běžných záležitostech se mohou navzájem zastupovat;**
- **majetek získaný za trvání manželství tvoří společné jmění (může být upraveno smluveným režimem, předmanželskou smlouvou).**

SPOLEČNÉ JMĚNÍ ZANIKÁ:

- ✓ **ukončením manželství;**
- ✓ **pravomocným odsouzením (propadnutím majetku).**

VZTAHY MEZI RODIČI A DĚTMI

1. Příbuzenský vztah mezi rodiči a dětmi vzniká narozením dítěte.
2. Děti manželské i nemanželské mají v rodině stejná práva i povinnosti.
3. Rodiče jsou odpovědní za nezletilé děti:
  - při jejich zastupování,
  - při správě jejich jmění.
4. Dítě, žijící s rodiči ve společné domácnosti je povinno jim pomáhat a finančně přispívat (má-li své příjmy)!!

NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

➤ OSVOJENÍ:

- přijetí cizího opuštěného dítěte za vlastní;
- osvojitelé (starší 18 let) mají stejná práva a povinnosti jako skuteční rodiče;
- soud může osvojení zrušit.

➤ PORUČENSTVÍ:

- zajišťuje rodičovskou péči v případě, že rodiče dítěte zemřeli nebo nemohou vykonávat rodičovskou zodpovědnost.

➤ **PĚSTOUNSKÁ PÉČE:** určena dětem, jejichž výchova nebyla dlouhodobě zajišťována.

➤ **ÚSTAVNÍ VÝCHOVA:** nařízena správním orgánem nebo soudem; v případech, kdy je výchova dítěte vážně ohrožena.

VYŽIVOVACÍ POVINNOSTI

1. **VYŽIVOVACÍ POVINNOST RODIČŮ VŮČI DÍTĚTI** (do doby než je schopno samo se živit).
  2. **VYŽIVOVACÍ POVINNOST DÍTĚTE VŮČI RODIČŮM** (v případě potřeby rodičů).
  3. **VYŽIVOVACÍ POVINNOST MEZI MANŽELY** (aby jejich životní úroveň byla stejná).
  4. **VYŽIVOVACÍ POVINNOST OSTATNÍCH PŘÍBUZNÝCH** (v přímé linii).
  5. **PŘÍSPĚVEK NA VÝŽIVU ROZVEDENÉHO MANŽELA.**
  6. **PŘÍSPĚVEK NA VÝŽIVU A ÚHRADU NĚKTERÝCH NÁKLADŮ NEPROVDANÉ MATCE.**
- **PRÁVO NA VÝŽIVNÉ SE NEPROMLČUJE!!**

KONTROLNÍ OTÁZKY

1. Které okolnosti vylučují uzavření platného manželství?
2. Charakterizujte pojem „společné jmění“.
3. Jaké formy náhradní rodinné péče znáte?
4. Vysvětlete pojem „vyživovací povinnost“.

ZDROJE

Radovan Ryska, Monika Puškinová:

✓ **PRÁVO PRO STŘEDNÍ ŠKOLY** (podle nového občanského zákona)

Nakladatelství EDUKO, s.r.o., Praha 2012

✓ **ZÁKON č. 89/2012 Sb., občanský zákoník**

✓ **ZÁKON č. 359/1999 SB., o sociálně-právní ochraně dětí v platném znění**

**HLAVNÍM ÚČELEM
MANŽELSTVÍ JE ZALOŽENÍ
RODINY A ŘÁDNÁ VÝCHOVA
DĚTÍ!**

DĚKUJI ZA POZORNOST!

